Кривич М.Л., Бобрицький В.Б. ДИВЕРСИФІКОВАНИЙ ВИМІР ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ 151
Кривцова О.Є. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВОЄННИХ ДИПЛОМАТІВ У МІЖКУЛЬТУРНІЙ КОМУНІКАЦІЇ 155
Кузьменко К.В., Козачук А.М. ЗДІЙСНЕННЯ ОФІЦІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ) 157
Кулаков М.А. ДВІ ПОЛЯРНОСТІ СУЧАСНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В США 161
Кулєзньова С.С., Старкіна А.А. ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ АПРОКСИМАЦІЇ У ПРОМОВАХ ПОЛІТИКІВ 162
Куник Л.І., Шеверун Н.В. THE STRUCTURE OF INTERNATIONAL LAW TERMINOLOGY TRANSLATION 168
Кушніров М.О. ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТІВ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНОЇ ДУМКИ 169
Лагодинський О.С. ENGLISH SPYCRAFT PROFESSIONALISMS: DEFINITION AND CLASSIFICATION 171
Лагутіна А.К. ПРОБЛЕМАТИКА ПІДХОДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ ІСПАНІЇ ТА УКРАЇНІ 176
Лісецький К.А. THE INFORMATIONAL AND STUDYING ENVIRONMENT DEPLOYMENT IN A UNIVERSITY 177
Майковська В.О. DIE METAPHER ALS ALLTÄGLICHES PHÄNOMEN UND KONZEPTUELLES INSTRUMENT 180
Марічева С.М. ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПРАВА 182
Мащенко А.-М. А. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ 189
Миронюк Т.М. ВІЗУАЛЬНА МЕТАФОРА: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ 195
Мітенко О.В. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ 196
Міхненко Г.Е. ВИКОРИСТАННЯ ЗАВДАНЬ НА РОЗУМІННЯ ЗМІСТУ ТЕКСТІВ У НАВЧАННІ ПИСЬМОВОГО РЕФЕРУВАННЯ 202
Мозгова Я.О., Пасічник А.І. COMMUNICATIVE STRATEGIES OF ADVERTISEMENT 204
Мозгова Я.О., Сватуха Н.І. FUNCTIONAL AND TYPOLOGICAL FEATURES OF TITLES 206
Науменко Л.М. ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ У ПРАВНИЧІЙ СФЕРІ 208
Наумович Т.В. ВИРАЖЕННЯ ВІДДАЛЕНОСТІ У ПРОСТОРІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИМИ ОДИНИЦЯМИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ 210
Нікітіна Н.С. ЗНАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ ЯК ВИМОГА РИНКУ ПРАЦІ 212
Ніколаєску Е.В. ПОЛІСЕМІЯ ЯК ХАРАКТЕРНА ВЛАСТИВІСТЬ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ 219
Ніколаєску Е.В., Іванчик О.В. МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ ЯК ЛІНГВІСТИЧНА ПРОБЛЕМА (НА МАТЕРІАЛІ ПОЛЬСЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ) 222
Нікуліна О.С. *GOODREADS* REVIEW AS A SECONDARY TEXT: A STUDY OF *A SONG OF ICE AND FIRE* REVIEWS 226
Опацька Є.О., Івасишина Т.А. ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З ОНОМАСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ 230
Павленко Д.А. ОСОБЛИВОСТІ ДОБОРУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ПРИЙОМІВ ЗАДЛЯ УНИКНЕННЯ ТРУДНОЩІВ ПІД ЧАС ПЕРЕКЛАДУ ПЕРСОМОВНИХ ТЕКСТІВ ЕКОНОМІЧНОГО ТА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСІВ 235

військового управління в міжнародних відносинах: репродуктивно-імітаційний, частково-творчий, системно-моделювальний.

Репродуктивно-імітаційний рівень є характерним для слухачів, творче мислення яких не виявляється або ж розкривається на нестійкому рівні. Характерним є індиферентне ставлення до майбутньої професії; відсутність потреб у самовдосконаленні умінь і навичок мовлення; слабо розвинена творча уява. Самооцінка результатів власної навчальної діяльності не є адекватною. Виникають труднощі у генеруванні ідей.

Частково-творчий рівень свідчить про певну сформованість творчого мислення на особистісному рівні. Майбутній фахівець виявляє позитивне ставлення до фахових предметів , його мотиваційну сферу складають внутрішні та зовнішні чинники. Частково розкривається творча уява, яка здебільшого основується порівняннях із відомими аналогіями. Сформована нормативно-ціннісна орієнтація. Спроби оцінки власної навчальної діяльності є частково адекватними. Спостерігаються елементи інтелектуально-творчої ініціативи та гнучкість мислення у виконанні навчальних завдань. Слухачі ситуативно генерують оригінальні ідеї, імпровізують у процесі спілкування на незнайомі теми.

Системно-моделювальний рівень характеризується стійким позитивно-активним ставленням до фахових дисциплін. У них сформована мотивація до самовдосконалення професійних умінь та навичок. Характерною є адекватна самооцінка власної навчальної діяльності. Слухачі здатні самостійно ставити перед собою завдання, аналізувати і розв'язувати їх. Чітко усвідомлюється внутрішня структура проблемної ситуації. Мета визначається особисто, діяльність спрямована на її досягнення та організовується майбутніми фахівцями самостійно. На високому рівні спостерігається дивергентне мислення, яке дає змогу розглядати проблему різнобічно.

Об'єктивний аналіз рівня сформованості творчого мислення слухачів на етапі початку навчання у навчальному закладі дає викладачу можливість ефективно побудувати освітній процес, який буде максимально зорієнтований на особистості слухачів.

Кузьменко К. В.,
Козачук А. М., кандидат філологічних наук,
Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

ЗДІЙСНЕННЯ ОФІЦІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ)

The article is dedicated to the issue of translation of international agreements, differentiating such terms as "official" and "unofficial" translation and to the process of delivering "official" translation. The key steps of translating international agreements into the Ukrainian language are highlighted. Ukrainian translation of essential terminology of international documents was considered in Association Agreement between Ukraine and the EU.

***Key words**: Association Agreement between Ukraine and the EU, European Union, international agreement, official translation, unofficial translation.*

Актуальність дослідження. Актуальність даного дослідження зумовлена тим, що Україна розвиває дипломатичні відносини, укладає все більшу кількість нових міжнародних угод із різноманітними державами. Зважаючи на те, що Україна взяла курс на Європу та НАТО, тенденція до укладання та підписання нею міжнародних договорів зберігається, і всі вони мають бути офіційно перекладені для їх належного виконання обома сторонами.

Огляд наукового доробку показав, що проблеми, пов'язані з офіційним перекладом міжнародних документів у різних аспектах досліджували І. Баклан, Г. Зубенко, І. Лукашук, С. Максімов, В. Назаров, І. Сидоренко та інші. Проте, обрана нами тема потребує подальшого висвітлення.

Відтак *метою* статті є висвітлення окремих аспектів офіційного перекладу міжнародних документів.

Для досягнення поставленої мети нам потрібно виконати такі *завдання*: здійснити розгляд термінів *офіційний* та *неофіційний переклад* та їх особливостей, виявити різницю між цими поняттями; описати порядок здійснення офіційного перекладу, розглянути основні етапи та ключові принципи його виконання, підтверджуючи прикладами.

Матеріалом дослідження обрано текст Угоди про асоціацію між Україною та Європейським союзом, адже вона за своїм обсягом і тематичним охопленням є найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором з третьою країною, коли-небудь укладеним Європейським союзом. Як зазначено у самій Угоді, вона визначає якісно новий формат відносин між Україною та ЄС на принципах "політичної асоціації та економічної інтеграції" і слугує стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні [7, с. 1].

Важливо зазначити, що переклад міжнародних угод є необхідністю, адже підписання міжнародного договору України лише однією мовою (наприклад, англійською чи будь-якою іншою) є порушенням законодавства України. Переклад міжнародних документів є важливим етапом ратифікації та подальшого виконання договору, саме тому усі ключові державні документи повинні бути перекладені відповідно до порядку здійснення офіційного перекладу багатосторонніх міжнародних договорів України на українську мову, затвердженого Верховною Радою України [3].

Спершу розглянемо докладніше різницю між поняттями про офіційний та неофіційний переклад. Поняття "офіційний переклад" означає автентичний виклад українською мовою тексту багатостороннього міжнародного договору України, складеного мовою, іншою, ніж українська [3]. Відповідно до Закону України "Про міжнародні договори України" офіційний переклад багатосторонніх міжнародних договорів України на українську мову здійснює Міністерство Закордонних Справ [1]. Тому, посилаючись на законодавство України, усі інші переклади, які були здійснені іншими органами чи особами, можна вважати неофіційними. У цьому і полягає різниця між перекладами. Офіційний юридичний переклад стає джерелом права або правовою підставою, тому від ступеня його адекватності залежить дотримання умов міжнародних документів, а також і взагалі дотримання законів. Це також можна зрозуміти так, що коли органи МЗС здійснюють переклад і надають йому гриф

"офіційний", вони автоматично несуть відповідальність за правильність та адекватність виконаної роботи. Звідси логічно випливає, що неофіційний переклад тягне за собою менший ступінь відповідальності та має меншу юридично-обов'язкову силу.

Як ми вже зазначали вище, існує певний порядок перекладу міжнародних договорів українською мовою. У ньому зазначено, за яким саме принципом відбувається переклад міжнародних договорів на державному рівні. Зокрема, переклад здійснюється з мови, якою укладено договір [2, с. 7-8]. Вочевидь йдеться про прямий переклад, що не передбачає використання мови-посередника.

Після того, як переклад буде виконано, у разі виявлення значної кількості помилок, МЗС має право повернути його на доопрацювання [2, с. 7-8]. Ми вважаємо, що у випадку такого типу перекладу виправленню підлягають не лише лексичні помилки, але і граматичні, стилістичні, а також пунктуаційні.

У рекомендаціях також звертається увага на особливості представлення готового документу. Зокрема, офіційний переклад договору здійснюється у трьох примірниках, і на першій сторінці перекладу у верхньому правому кутку робиться напис "Офіційний переклад". До офіційного перекладу додається копія тексту, з якого здійснювався переклад, офіційний переклад затверджується керівником структурного підрозділу МЗС, до складу якого входить структурний підрозділ, що здійснює переклад [2, с. 7-8]. Таким чином, ми бачимо, що процес створення офіційного перекладу передбачає залучення декількох посадових осіб різного рівня та підпорядкування, що у свою чергу також сприяє зменшенню імовірності виникнення помилок та збільшенню ступеня адекватності виконаного перекладу.

Угода про Асоціацію між Україною та Європейським союзом, яка є матеріалом дослідження нашої статті, перекладена 23 офіційними мовами ЄС, і кожен із її примірників вважається автентичним. Проаналізуємо декілька прикладів з її тексту, зіставивши англомовний та українськомовний варіанти.

В оригінальному англійському тексті повна назва документа звучить таким чином: "*Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part*" [5, с. 1]. Українською мовою назву передано так: "*Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони*" [4, с. 1]. У цьому прикладі пріоритетом для перекладача є досягнення адекватності перекладу, у результаті чого ми спостерігаємо використання трансформацій додавання та перестановки. На рівні граматичних конструкцій фраза *Association Agreement* типу N+N у перекладі представлена у вигляді фрази N+Pp+N (трансформація додавання), а також у результаті перестановки змінюється порядок іменників. На лексичному рівні результатом трансформації додавання можемо відзначити відтворення фрагменту *the European Union and its Member States*, як *Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами*, де з'являється назва іще однієї організації – Європейського співтовариства з атомної енергії (в англомовній версії ця назва включена до переліку учасників укладання договору зі сторони ЄС [5, с. 1]). Також на синтаксичному рівні

спостерігаємо перестановку додатків, а саме: в англійському варіанті на першому місці знаходяться однорідні додатки *Європейський союз* та *його держави-члени*, а на другому – *Україна*. В українському варіанті *Україна* на першому місці, а група інших однорідних додатків – на другому. Фрази "*з однієї сторони*" та "*з іншої сторони*", використані у перекладі, є клішованими виразами, типовими для такого виду документів.

Структура договорів такого рівня передбачає наявність преамбули. За словами С. Максімова, преамбули міжнародних договорів відіграють важливу роль, адже зазвичай вони містять "перформативні" формули напр. "*have agreed*", "*agree as follows*", які підводять до того, на що погоджуються сторони [6, с. 43-44]. Офіційно-ділові папери мають власну сталу лексику. У досліджуваних нами документах також містяться перформативні формули. Наприклад, в Угоді про Асоціацію Україна – ЄС використано таку перформативну формулу: "*Have agreed as follows*" [5, с. 4], яку перекладено як "*Домовились про таке*" [4, с. 8]. Як бачимо, у цьому прикладі також відсутня повна відповідність між структурними елементами формули: V+V в англомовному варіанті відповідає V+Pn в українськомовному.

Інші слова-перформативи, вибрані нами з англомовного документу: *recognizing, confirming, acknowledging, desirous of, conviced of* [5, с. 3]. В українському тексті вони мають такі відповідники: *визнаючи, відзначаючи, віддані, впевнені, зобов'язуючись, ураховуючи, підтверджуючи* [4, с. 7-8]. Завдяки таким виразам документи, які їх містять, набувають зобов'язувального та спонукального характеру.

Услід за преамбулою структура документу такого виду передбачає власне текст, який несе у собі основну інформацію цього документу. В англомовній версії Угоди структурні елементи названо "*Article*", "*Title*" [5, с. 5], а в українському офіційному перекладі – "*Стаття*", "*Розділ*" відповідно [4, с. 10]. Кінцевими положеннями документу є 43 "*Додатки*" [4, с. 278], які в оригіналі відповідають терміну "*Annexes*" [5, с. 178]. Наведені приклади демонструють також існування випадків точної термінологічної відповідності у такому виді перекладу, що є випадком, коли точність та адекватність перекладу збігаються.

Отже, ми визначили, різницю між офіційним та неофіційним перекладом і показали деякі особливості офіційного перекладу міжнародних договорів на прикладах. При перекладі таких документів особливої важливості набуває досягнення якомога вищого ступеня адекватності перекладу з огляду на їх юридично-правовий статус. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у перекладознавчому аналізі текстів міжнародних договорів між Україною та Європейським союзом декількома мовами.

Література

1. Закон України "Про міжнародні договори" [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – 2014. – 20 липня. – (Закон України). – Режим доступу до документу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1906-15.

2. Методичні рекомендації щодо опрацювання документів, пов'язаних з укладенням та виконанням міжнародних договорів [Електронний ресурс] // Міністерство Закордонних Справ України. – Офіц. вид. – 2015. – 29 вересня. – 8 с. – (Нормативний документ Міністерства Закордонних Справ України). – Режим доступу до документу : http://mfa.gov.ua/mediafiles/files/misc/2015-09-29/30100756_dod1.pdf.

3. Про затвердження Порядку здійснення офіційного перекладу багатосторонніх міжнародних договорів України на українську мову : Постанова від 17 березня 2006 р. № 353 [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – Офіц. вид. – 2006. – (Нормативний документ Кабінету Міністрів України). – Режим доступу до документу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-2006-%D0%BF.

4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] – Офіц. вид. – 2014. – 29 травня. – 282 с. – (Міжнародна угода). – Режим доступу до документа : https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/ugoda-pro-asociaciyu/00ukraine-euassociationagreementbody.pdf.

5. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part [Електронний ресурс] – Official release. – 2014. – May, 29. – 735 p. – (International Agreement). – Access to the document : https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0830(01)&from=en.

6. Максімов С.Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладу та факультету заочного та вечірнього навчання : навч. посібник. – К. : Ленвіт, 2006. – 157 с.

7. Угода про асоціацію [Електронний ресурс] // Урядовий портал : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – 2014. – Режим доступу до ресурсу : https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu.

Кулаков М. А.,
науковий керівник *В. П. Якуба*, кандидат філологічних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ

This brief overview of the two most basic and most widespread discourse strategies in the US political discourse are based on the analysis of two rally speeches given by D. Trump and H. Clinton in 2016. Guided by discourse analysis method, this article encloses insights on what strategies convince modern Americans and fail to.

***Ключові слова**: дискурс аналіз, політичний дискурс, дискурсивна стратегія.*

ДВІ ПОЛЯРНОСТІ СУЧАСНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В США

США являється висококонкурентним ринком політичних ідей та дискурсивних стратегій. У країні, де політики змагаються за безліч публічних посад у 48 штатах на континенті, лише та людина, що може переконати публіку найкраще, може отримати пост президента. Це стосується не тільки найкращих ідей, але й найкращих мовних стратегій.

Вивчення двох промов зроблених кандидатами в президенти США у 2016 році, Хіларі Клінтон та Дональдом Трампом, дозволяють побачити дві найбільш ефективні дискурсивні стратегії. Дана стаття розглядає виступ Дональда Трампа у Фенікс [2] та виступ Хіларі Клінтон у Рено [3].

Жоржетта Кіслару стверджує, що емотивність мови є великим фактором впливу. При цьому не важливо позитивні емоції чи негативні збуджує мовець [1]. Саме цю тактику можемо бачити у промовах обох кандидатів. Різниця полягає у тому, як саме використовується емотивність.

Стратегія Дональда Трампа полягає у створенні негативного образу іншого – мексиканця. Трамп багато говорить про речі, які роблять деякі нелегальні мігранти, подаючи це у такій манері, щоб викликати страх у його